

Baria cauterëa mala Buləs aban ká a ban TIMOTI Məncəu

Cautera mənəia ka nda *Baria Cauterëa mala Buləs aban ká a ban Timoti*. Giləi Timoti, muni aba pabamuru a ban Kərəsti lang nda aba kùrbən a Roma a masələata túró male, tù nə lú male a pələa 67 ko 68 anzəm bəl Yesu.

Yi cauterëa ka, kwarkiru na ace Timoti, kəla muntulo mənəia bímətuero na sə gbashə male na ka. Kwarkiri ace bak babumi bə dum nə gandəruu aba nutanni, sə bə lidəmba nə túró mana yi Buləs pə ace Kərəsti ka. Bə bwal kanigir məməsəcau ni mala Cau Amsəban andə Kùrcəu Mə'e, sə bə pak túró male kəla məkənigir andə məhama, bə kəa banggi tanni ko binəcau nəban abwana dāng, səama bə banggi kanigir nyir. À nunkiri arə agir ká-məbənə mala masələata apwari.

Aba mənəia kat ka, à kasə balə Timoti arə do andə tər pakkiagir mala bwa mana gilə mənəia yi cauterëa ka: pabamuru male andə munyi, andə earcearu, andə gandəruu, andə nutanni male aba kum patanni.

Agir mənəia abaləi ka

Məncəu1:1-2

Bwəngsəban andə Bakbabum1:3--2:13

Kwarkiru andə nunkiru2:14--4:5

Gir mənəia Buləs nda abaləi ka4:6-18

Məsələatacau4:19-22

Makkun mala Buləs

¹ Man yì cauterəa ka, pur nə banam Buləs, mənana Bakuli nə nggearəi twalam bən duk mə'mishan mala Kərəsti Yesu ka. Bakuli tasəam bən hamnə ce pəcau mala yiləmu mənana səm ndanəi aba kpapi ma'səm sənəa Kərəsti Yesu ka.

² Mə nda ban giləi Timoti munem mənana ən earkiye ace raka.*

Bə Bakuli Tárrû, andə Kərəsti Yesu Mətala səm, ləmdəo bwamuru, bə sən tər mò, sə bə cio wu kum dorəpwala.

Bakbabum ace do nə məsəcau

³ Du andə pwari ka, ən nggə denyi nə we abalə ahiwi mem. Ən nggə pakki Bakuli yəwá, yì Bakuli mənana ən nggə kpate nə babum məboarnsari, kəla mənana akəm pak ka.

⁴ Bə ən denyi nə mərəm mənana a sukki a pwari gauwa ma'səm ngga, nzał sənə kə pakkam. Ban nə boaram kərkər, yì mənana bə səm kum bamur rə səm a tarə səm dəm ngga.

⁵ Ən nggə denyi nə pabamuru mò məbafoe a ban Mətalabangŋo kəla ulang pə mala keò məmbwamae, yì Loyis andə nggo Yunis, sə ən sələnə nəma a ndarə lidəmba aba mənə yì pabamuru ka nə rəcandəa.

⁶ Ace mani ka ən nggə kasə bələo ama, boro mala Bangŋo mənana Bakuli po a pwari mənana ən tsək abuam a muro ka, lo tsəi aba túró nə pi mala babum.

⁷ Acəmənana Bangŋo mana Bakuli pa səm ngga, mala bangciu na dāng. Bangŋo mənana pa səm

* **1:2 1:2** Balli gbal aba: Atúró 16:1.

ngga, mala rəcandəa na andə earcearəu andə bwalbāmuru.

⁸ Ace mani ka, ce kəsəkya pakko arə banggia abwana cau amur Mətalabangŋo dāng. Sə ce kəsəkya pakko arəəm gbal dāng, kat andə amani ama mə nda a ndəkurban ace Kərəsti ka. Nə rəcandəa mənana Bakuli po ka, dum nə kūr rəu ace nutanni atəm ace hamnə Cau Amsəban.

⁹ Bakuli amsə səm, sə tunə səm bə səm duk abwana male amə fele.† Pa ace atúrō mənana səm pak ka dāng, nda àkə ce male yì kani mana pusə səm ace ka, andə bwamuru male. Pà səm mənìa yì bwamuru ka nə bu Kərəsti Yesu sə yì kwakita banza.‡

¹⁰ Sə ado ka, ləmdəna səmì bwāng nə yiu mala Kərəsti Yesu, Mə'amsə səm, mənana bun rəcandəa mala lú, pələa ləmdəa səm njar mala yiləmu mənana málá male pà kəm raka, aba Cau Amsəban.

¹¹ Sə Bakuli twalam bən duk mə hamnə cau male, andə mə'mishan, andə məkànigir mala mənìa yì Cau Amsəban.§

¹² Nda gír mənana tsəa sə ən nggə nu tanni kəla mənə mə nda abaləi ka. Sə mím ngga, kəsəkya kə pakkam arə mani dāng, acemənana ən súrəná rə bwa mənana ən gūlì arəi, sə ən sələna ama gír mənana ən nyingŋəni wi a bui ka, nə gandə bwale bə pwari nyare male.

¹³ Bwal kanigir məbafoe mənana a kanì a banam ngga, bə dupo girkànì mənana a nə kpate

† **1:9 1:9** *sə tunə səm bə səm dukdo tər bamuru acei. Ko <<sə tunə səm bə səm duk abwana male.>>* ‡ **1:9 1:9** Balli gbal aba: 1Bit

1:3; Afi 2:5,8. § **1:11 1:11** Balli gbal aba: 1Tim 2:7.

ka, sə pè aba pabamuru andə earcearəu mənana ndakam aba Kərəsti Yesu ka.

¹⁴ Tsək kiro arə cau mə'məsəcau nì, mənana à po a buo, nə rəcandəa mala Bangɲo Məfele mənana do a babum səm ngga.

¹⁵ Kəla mənana a sələna ka, abwana mənana a bu-nzali Asiya ka, à pələna nzəmia arəəm kat à nyìngɲənam. Ko nggearə Fijelus andə Hamojenis gbal ka, à nyìngɲənam.

¹⁶ Bè Bakuli ləmdəi Onisəforəs andə amə bala male bɔwamuru, acemənana kə yiu a banam tütü, sə kə bak babumam, sə ko kəsəkya pakki wi arəəm acemənana mə nda aba nsolo ka dāng.

¹⁷ Yiu male a Roma ka, altam kərkər, gandəa yi kumam.

¹⁸ Bè Bakuli ləmdəi wi bɔwamuru bə kum earmúru a pwari nyare yiu mala Kərəsti. Sə we ka a sələna rə ulang gbasha mənana pam a Afisu ka.

2

*Timoti ka məkpata Kərəsti Yesu
na nə babumi kat*

¹ Sə we munem, Timoti ka, dum nə məsəkang-kangɲa aba bɔwamuru mənana səm ndanəi aba dotarəu ma'səm sənəa Kərəsti Yesu ka.

² Sə kanigir mənana a oê a kunam a badəmbə amə'nakún pas ka, twali, kànî abwana amə'məsəcau nì mənana à nə gandə tasəi aban ká a ban abea abwana gbal ka.

³ Dum nə gandərəu aba tanni atəm kəla soje məboarne mala Kərəsti Yesu.

⁴ Kə soje pā kām mənana nə oasə bamúri aba dukiado mala abwana mənana asoje na raka dāng, acemənana kə earce nə pwasəbum bwa mənana twali a soje ka.

⁵ Anggo gbal, bwa mənana nda abalə amə kārəki amire ka, kə li dāng, she bə bangnəna mire masələna tè pepè, kpana atà nggurcau mənana à tsəki amə mire ka.

⁶ Mərya mana pak túró məcandəe ka, boaro bə li tadəmba bəla agirbaban mənə tanniki abaləi ka.

⁷ Pak denyicau amur agir mənana ən nggə banggo ka. Bakuli ka, nə məngio balə amənia yì agir ka kat, ace mənana wu bwaltea.

⁸ Koya pwari ka, dum nə denyicau ama, Yesu Kərəsti, Məkà Dauda ka, à loasəi a bəmbe. Mənia ka nda Cau Amsəban mana ən nggə hamnəi ka.

⁹ Sə acemənana ən nggə hamnə mənə yì Cau Amsəban ngga, mə ndya ən nggə tanni, à kùrram nə ansolo kəla bwa mənana məbealbikea na ka. Səa ma cau mala Bakuli ka, à kùrrì dāng.

¹⁰ Ace mani ka, ən earəna mə dum nə gandərəu aba ko man, ace abwana mana Bakuli tària ka, ace mənana yia gbal ka bəà kum amsəban mana aba Kərəsti Yesu ka, atārəia andə gulo mənana pà nə mal raka.

¹¹ Mənia yì cau ka, cau na à nə earnəi, mana ama:

<<Bə səm wu sənəi ka,
səm nə dum nə
yiləmu sənəi gbal.

¹² Bə səm twal
gandərəu aba tanni ka,
səm nə duk amurəma atè.

Bə səm təmce súrəè ka,
 yì gbal ka,
 nè təmce súrə səm.*

¹³ Bə səm dum nè
 məsəcau raka,
 yì ka, duməna nè məsəcau,
 acemənana pà nè təmce
 bamúri dāng.>>

Mətúró mənana Bakuli earnəi ka

¹⁴ Wu kə kasə balə abwana arə amənia yì agir
 ka, sə wu nunkiria a badəm Bakuli, bəà ðeki
 makgír amur acau. Aməno yì amakgír ka, à pànə
 boaro dāng, à nè kidiki abwana mənana à kə okia
 ace ka.

¹⁵ Bariki nè pa rəcandəa arə túró kàngkàng, ace
 mənana wu ləmdə rəò a badəm Bakuli bə earnə
 we. Duk mətúró məboarne, mənana kəsəkyə pa nè
 pakki wi arə túrè raka, mətúró mənana kə mənɡi
 bá cau mə'məsəcau nì pepè ka.

¹⁶ Tārəto arə naki acaubana andə amənana à pà
 nè yinəi Bakuli gulo raka, acau banggea mənana à
 kə tasəta abwana nè tasəa aba dʒwanyi súrə Bakuli
 ka.

¹⁷ Akanìgír ulang mənə ka à kə akiban kəla
 barya mpenye-gula mənana kə li ba'nyam bwa ka.
 Aburana bari mənana à yì kania abwana ulang
 aməno yì akanìgír ka, à nda ka, Heməniyos andə
 Filetus.

¹⁸ À ðekini njar mala məsəcau, à kə na ama
 loapi bembə mala alú kutina. Nə ulang mənəia

* **2:12 2:12** Balli gbal aba: Mat 10:33; Luk 12:9.

yì kanigir ka, à tsèngɲènà abwana pas à ðekina pabamuru malea a ban Bakuli.

¹⁹ Kat andə amani ka, məsəcau mala Bakuli ka, caməna kàngkàng kəla kusəba mənana à kwaki sə pà nè dəurə raka. Amurí ka à nyoulə mənía yì cau ka ama: <<Mətalabangɲo súrənà rə abwana mənana à nda ka male ka,>> sə <<Koya bwa mənana kat kə na ama mala Mətalabangɲo na ka, duməna púp nè gapita rəia andə bealbikea.>>

²⁰ Aba bala mægule ka, agirtúró ndakam ðàngdáng; abea ka, à pea nə bolo-njengəlan andə bolo-azərfa, sə abea ka, à pea nə nggun andə dəbang. Amənana boalea gul ka, à nda ace pwari lamsan məboarne, sə amana boalea gul raka, à nda ace túró bala mala koya pwari ka.

²¹ Bə bwa lak bamúri abalə aməno yì abealu məbane, do aba boarnsari ka, nè duk girtúró ace túró mægule, mənana à tàrni ndanə boaro a ban mətala-bala, sə à giləkini ace koya túró məboarne ka.

²² Banggi koya suno mala lo-bwa, sə wu bangɲa atà bealboarna, andə pabamuru, andə earcearəu, andə do rəpwala, atarə wun wunə abwana mənana à kə pak hiwi a ban Mətalabangɲo nə babum məboarnsari ka.

²³ Kəa kánə bamur rəo abalə agəmi makgír andə amana sələe pà abaləia raka ðàng, acemənana we ka a sələna ama, mənə ka kə yinə munəo.

²⁴ Sə guro mala Bakuli ka, boaro bə kúni bua aban loəsəban andə kəbwa ðàng. Boaro bə duk bukbuk nə abwana kat. Bə duk mə'sələ kanigir andə bwa nə munyi.

²⁵ Aḃa pē bukbuk ka, kwarkir aḃwana mənana à kə binə earnə məsəcau ka. Yakəla ka, Bakuli nē nggaḃi babumia, sə à nē vwaki buia arə caubikea à nē pwanzali, bē kyan nəia aḃa sūrē məsəcau.

²⁶ Aḃa mənə anggo ka, à nē nyare aḃa denyicau malea, à nē purî bá gbəlî mala Shetan mənana bwalia guro, sə cia à kə kpata cau male ka.

3

Bike mala ado a masələata apwari

¹ We ka, sələ ama, kwano mala ado nē nggá yiu a masələata apwari.

² Bwapəndəa nē duk amə earce bamuria, amə rufi atə boalo, amə nggori andə amə twəlbamúrû. À nē duk amə bəsəki Bakuli, andə amə mgbikiru a ban atərrià andə anggea, andə amə ḃwanyi pak yàwá, à pà nē fali nē Bakuli ḃang.

³ Bwapəndəa nē dum nə ḃwanyi earcearəu, à nē duk amə ḃwanyi twalbani, amə twalki alullə aḃwana, amə ḃwanyi bwalrəu, amə bum təra, à pà nē earce gîr məboarne ḃang.

⁴ Bwapəndəa nē duk amə mak abea, amə ḃwanyi tsəkiru, amə gusələ-múrû, andə amə earce banboarnado amur earce Bakuli.

⁵ À nē ləmdəí a nza kəla yia ka aḃwana mala Bakuli na, sə à binə pà bamuria arə rəcandəa mala Bakuli mənana nē cia à nē duk do mala aməkwaḃi ka. A ulang amənia yi aḃwana ka, wu banggi bania.

⁶ À nda ka aḃwana mənana à kə swár zàng, à kə kutiki arə abala mala aḃwana, à kə swár

amaməna amə'dwanyi səlæ, mənana caubikea akina babumia, sə à kə bangŋa atà koya ulang suno məbāne ka.

⁷ A ulang amaməna mənə ka, à kə kyale atà akanìgìr dāngdāng koya pwari, sə ko à kə gandə bwalta məsəcau dāng.

⁸ Kəla mənana Janis andə Jambəris binəi Musa à earnəi raka, anggo sə aman yì abwana ka, à ginəki məsəcau. Yia ka, abwana na mənana babumia sharna aba caubikea, sə pabamuru malea ka, məbafoe na dāng.*

⁹ Səa ama yia ka, à pà nè ká dār dāng; dwanyi səlæ malea nè ləmdə rəi a ban abwana kat, kəla mənana kum a Janis andə Jambəris ka.

*Masələata kwarkiru mala
Buləs a ban Timoti*

¹⁰ Sə we Timoti ka, a sūrənà rə kanigir mem andə bealam. A sūrənà rə kanì mala babumam aba do mem. A sūrə pabamuru mem, andə munyi, andə earcearəu, andə gandərəu mem;

¹¹ kat andə atanni mem, andə apatanni mana à yiu amuram ngga. A sūrənà rə kanggərang tanni mənana à pam a Antiyok, andə Ikoniya andə Listəra ka. Kat andə amani ka, Mətalabangŋo amsəam abalə amənia yì agir ka kat.†

¹² E, sə koya bwa na ear ama nè duk do bealboarna aba Kərəsti Yesu ka, à nè pè wi tanni.

¹³ Sə amə'bealbikea andə amə'swarkiban ngga, à nè lidəmba nè bealbikea aban ká kidiiki, à nè nggə swarki abwana sə yia gbal ka à nè nggə swarkia.

* **3:8 3:8** Balli gbal aba: Pur 7:11. † **3:11 3:11** Balli gbal aba: Atúró 13:14-52; 14:1-20.

14 Sə we ka, lidəmba aba məsəcau mənana à kàniô, sə a earnəi ka, acemənana a sūrənà rə abwana mənana à kàniô gîr ka.

15 Sə bə bālao kasə ama, lo mô a muntulo ka, a sūrə a Maləmce məfele mana à gandə po sələe ace kum àwá nə pabamuru a ban Kərəsti Yesu ka.

16 Maləmce məfele kat ka, ən'yali mala Bakuli na, sə ndanə boaro ace kàni məsəcau, andə ləmdə bɔwarkio, andə giləkiban aba bɔwarkio, andə kwarkiru ace pàk məboarne.

17 Bakuli kə pangɲənà túró nɛi, ace giləki abwana male, bəà dum nə kùr rəu ace pàk koya gîr məboarne.

4

*À kwarkir Timoti bə tamsə kusə
ace lidəmba mala túró
mala Bakuli*

1 Ən nggə nunkiro a badəm Bakuli andə Kərəsti Yesu, mənana nə yia bashi abwana mənana à ndanə yiləmu andə amənana à wuna ka, a pwari yiu male mənana nə yiu a dumsə domurəm male ka.

2 We ka, hamnə cau mala Bakuli. Do aba gilərou ace mənəi yì túró ka, ko njar nda kam ko pà kàm dāng. Ləmdəi abwana bɔwarkio malea, nunkiria, sə wu bək bəbumia nə munyi mēgule andə kwarkiru bukɓuk.

3 Acemənana pwari nda kə yiu ka, mənana bɔwapəndəa pa nə earnə kanigir məboarne raka. A kun mani ka, à nə ramba aməkàniḡir a rəia,

mənanə à nè pwasəbumia nə nea wia gîr mənanə kiria kə oākia arəi, sə à earikiyi ce oe ka.

⁴ À nè binə məsəcau, à pənə earce oe dang, à nè o atà njarnzəne.

⁵ Sə we ka, hami rəo abə koya ulang bealu mala do, dumnə gandərəu abə nutanni, pak túró mala Məhama, lumsə túró mənanə a pakkiyi ace Bakuli ka.

⁶ Ma mem ngga, pwari kārəna bə ən pa yiləmem kəla boro mənanə a pè Bakuli ka. Pwari nying banza mem kārəna.

⁷ Ən munəna munəo məboarne, mire mem bwaləna masələate, sə ən caməna kàngkàng abə pabamuru arə Kərəsti māna à pam a buam ngga.

⁸ Sə ado ka, tangnakusəam, yì jeko mala túró-cauəbarna ka, nda rə kundəam, mənanə Mətalabangŋo, Məbashi abə məsəcau nè pam a Pwari nyare male ka. Sə tangnakusəu man ngga pa acem nəmurəam dang, nda gbal acea abwana mənanə kat à kə earce yiu male ka.

Məsələata cau mala Buləs

⁹ Timoti, bariki, yiu a banam a kaurəa.

¹⁰ Acemənanə Dimas deki nam, ace earce mənəia yì banza ka, uməna a Tasalonika. Sə Kərəsen ngga, uməna a Galati, sə mala Titus ka, uməna a Dalmatiya.*

¹¹ Kə Luka, nda mənanə a banam ngga. Bə a nə yiu ka, wu yiu wunə Markus, acemənanə nə yia bwaləm nggəm arə túró mem.

* **4:10 4:10-11** Balli gbal abə: Kol 4:10-14; Film 24; 2Kor 8:23; Gal 2:3; Tit 1:4; Atúró 12:12,25; 13:13; 15:37-39.

12 Tikikus ka, ən turni a Afisu.†

13 Bè a nə yiu ka, yinəàm nə nggea-aura mənana ən nyi a Təros, a bala mala Karpus ka. Sə wu yinəàm nə amaləmce mem, andə anggu mənana à nè gilə gir abaləia ka.‡

14 Alizanda mə'ntùl, pakkam gír məbike§ kərkór. Bakuli nè bashi wi ace agir mənana pàk ka.*

15 We gbal ka, tsək kiro arəi, acemənana kə munə arə koya cau səm bang ngga.

16 Tita ká mem a badəm mə'bashì ka, kəbwa cam a nzəmam dāng. Abwana mesəe, à nyem nəmurəm. Bakuli bə twalia wia banì, bə kəa bashia wia dāng.

17 Səama Mətalabangŋo nda atəm sə pam rəcandəa ace mənana bə ən hamnə Cau Amsəban kat ace abwana mana amə Yahudi na raka bəa oè. Nyar dəm ngga, amsəam a bu lú, a kún a'im mənana bə à nè túrām abaləia ka.

18 Yì, Mətalabangŋo ka, nə amsəam abalə abealbikea kat, sə nè kánə mim jam aba domurəm male mala kùli. Gulo ka, male na kat, masələate pà kəm dāng. Bə do anggo.

Məsələata makkun mala Buləs

19 Makkia Pərisəla andə Akila kún, andə aməbala mala Onisəforəs.†

20 Arasətus ka, nda più a Korinti, sə Tərofimus ka, ən nyi nə rəkwana a Miletus.‡

† 4:12 4:12 Balli gbal aba: Atúró 20:4; Afi 6:21,22; Kol 4:7,8. ‡ 4:13

4:13 Balli gbal aba: Atúró 20:6. § 4:14 4:14 pakkam gír məbike:

Ko <<kidikiàm agir>> * 4:14 4:14 Balli gbal aba: 1Tim 1:20; Ang 62:12; Rom 2:6. † 4:19 4:19 Balli gbal aba: Atúró 18:2; 2Tim 1:16,17. ‡ 4:20 4:20 Balli gbal aba: Atúró 19:22; Rom 16:23; Atúró 20:4; 21:29.

²¹ Bariki, yiu sə bə kundwal suləo. Yubuləs kə makko kûn, sə anggo gbal Pudem, andə Linos, andə Kəlaudiya, andə acilia amə'eamrəarəu kat.

²² Bə Mətalabangŋo do atə bangŋo mò. Bə bɔwamuru male do atə wun kat.

Mbula-Bwazza
Portions of the Holy Bible in the Mbula-Bwazza
language of Nigeria

copyright © 2022 The Seed Company

Language: Mbula (Mbula-Bwazza)

Contributor: The Seed Company

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 10 Sep 2025 from source files dated 12 Jul 2025

dc693218-7e0b-5547-ab57-2e0275b90e93